

1. Posledná vôľa, ktorú spísal vo Swedish-Norwegian Club v Paríži v r. 1895

- a) Ako Alfréd Nobel vyjadril nevoľu zneužitia jeho vynálezov vo vojnových konfliktov?
- b) Definuj vedné odbory, v ktorých sú udeľované Nobelove ceny, a inštitúcie, ktoré ceny udeľujú.

S celým mojím zostávajúcim realizovateľným majetkom bude naložené takto: *Kapitál vložený vykonávateľom môjho závetu do bezpečných cenných papierov dá základ fondu, z ktorého úrokov budú každoročne odmeňovaní tí, ktorí v uplynulom roku preukázali ľudstvu najväčší úžitok. Úroky nech sú rozdeľované na päť rovnakých častí, z ktorých jedna pripadne tomu, kto urobil najdôležitejší vynález alebo objav v oblasti fyziky; jedna časť tomu, kto urobil najdôležitejší chemický objav alebo zdokonalenie; jedna časť tomu, kto urobil najdôležitejší objav v oblasti fyziológie alebo medicíny; jedna časť tomu, kto vytvoril v literatúre vynikajúce dielo s ušľachtilou myšlienkou; a jedna časť tomu, kto vykonal najviac pre zblíženie národov a zrušenie či zmenšenie armád alebo sa zaslúžil o usporiadanie a podporu mierových kongresov. Ceny za fyziku a chémiu budú udeľované Švédskou akadémiou vied, ceny za fyziologické alebo lekárske práce Karolínskym inštitútom v Štokholme, za literatúru Akadémiou v Štokholme a ceny popredným obrancom mieru päťčlenným výborom, ktorý zvolí nórsky parlament. Je mojou vyslovenou vôľou, aby sa pri udeľovaní cien nebral žiadny ohľad na národnosť a cenu obdržal ten najzaslúžilejší, nehladiac na to, či je Škandinávec, alebo nie.*

2. Pomenuj najvýznamnejšie vynálezy Alfréda Nobela.



Obr. 1



Obr. 2



Obr. 3

3. Ktorý deň a odkedy sa udeľuje Nobelova cena?

4. Dopíš vedný odbor a mená držiteľov Nobelovej ceny za rok 2020

- a) za vývoj metódy CRISPR-Cas9 metóda, ktorá umožňuje vedcom s vysokou presnosťou upravovať genóm (DNA) živých bytostí zvierat, mikroorganizmov aj rastlín

.....
.....

- b) hepatitída **typu C** je infekčná choroba spôsobená vírusom hepatitídy C (HCV) hepatitída **typu B** má, miernejší priebeh a častejšie prechádza do chronickej formy ochorenia (až 80 %)

.....
.....

- c) za objav supermasívneho objektu v jadre našej galaxie - supermasívna čierna diera je čierna diera, ktorej hmotnosť je v rozmedzí miliónov alebo miliárd hmotností Slnka:

.....
.....

5. Vyhľadajte na internete:

dvoch nositeľov Nobelovej ceny: za fyziku, fyziológiu alebo medicínu, chémiu + objavy + rok, za ktorý dostáli Nobelovu cenu / kliknite na link v názve predmetu a otvorí sa Wikipédia

6. Ako môžu byť zneužitá objavy? Môžu byť zneužitá objav za rok 2020?

Cieľ:

Žiaci by sa mali oboznámiť s osobnosťou Alfréda Nobela s vynálezmi, ktoré tak veľmi zasiahli ľudstvo. Uvedomiť si ako môžu byť zneužitá vynálezy. Diskutovať o jeho testamente, o udeľovaní cien jednotlivými inštitúciami. Ako vynálezca humánne použil peniaze zo zisku zbrojárskeho priemyslu. Vysvetliť význam objavov vedných odborov za rok 2020. Vyhľadať na internete objavy za vedné odbory a porovnať ich.